

Policy for å identifisere og motvirke interessekonflikter

Sist revidert	26.11.2020
Eier	Konserndirektør HR og juridisk
Ansvarlig	Konserndirektør HR og juridisk

1. BAKGRUNN OG RETTSLIG UTGANGSPUNKT

Det følger av finansforetaksloven § 16-1 fjerde ledd at finansforetak skal:

- Innrette sin virksomhet slik at det er liten risiko for kundebehandling i strid med kravene til god forretningsskikk.
- Innrette sin virksomhet slik at det er liten risiko for interessekonflikter mellom foretaket og dets kunder eller mellom foretakets kunder som følge av virksomheten.
- Ha betryggende ordninger og rutiner for å identifisere og i tilfelle motvirke ovennevnte risikoforhold innenfor de ulike områder av virksomheten.

2. FORMÅL

Formålet med retningslinjene er å angi hvordan SpareBank 1 Østlandet (heretter banken) skal gå fram for å identifisere interessekonflikter innen de ulike virksomhetsområdene, og hvordan eventuelle interessekonflikter skal motvirkes og håndteres. Herunder angis forhold som kan medføre interessekonflikter, og hvilke tiltak som er iverksatt for å motvirke interessekonflikter.

Med interessekonflikter menes tilfeller hvor ulike parter, dvs.

- Banken eller bankens ansatte og tillitsvalgte på den ene siden, og en kunde eller kundegruppe på den andre siden, eller
- Ulike kunder eller kundegrupper har motstridende interesse i beslutninger knyttet til gjennomføringen og/eller resultatet av en tjenesteleveranse innen bankens virksomhetsområde.

Bankens interesser innbefatter både interesser som er direkte relatert til bankvirksomheten, og indirekte interesser som knytter seg til eierskap i datterselskaper.

Interessemotsetninger som ligger implisitt i produktleveransen, f.eks. ved at kundene ønsker best mulig pris og vilkår, anses ikke som en interessekonflikt i retningslinjenes forstand. Retningslinjene er ikke til hinder for at banken fastsetter vilkår for sine produkter basert på alminnelige forretningsmessige prinsipper.

3. HVEM RETNINGSLINJENE GJELDER FOR

Retningslinjene gjelder for banken og bankens ansatte og tillitsvalgte.

For den del av bankens virksomhet som reguleres av verdipapirhandelloven gjelder egne retningslinjer fastsatt med hjemmel i verdipapirhandelloven og verdipapirforskriften.

4. TENKELIGE INTERESSEKONFLIKTER

Banken har identifisert følgende forhold som kan medføre interessekonflikter i forbindelse med bankens leveranser:

- Ansatte eller ansattes nærstående har egeninteresse knyttet til at kunden innvilges kreditt, eventuelt ikke innvilges kreditt, eller til avgjørelser som treffes i avtaleperioden

- Ansatte har egeninteresse knyttet til antallet kundeavtaler som inngås
- Banken driver virksomhet i konkurranse med kunde
- Det er motstrid mellom hvilke produkter som er best for kunden og hvilke produkter som er mest lønnsomme for banken, eller banken selger produkter som er uhensiktsmessig for kunden og/eller kan medføre unødvendige eller urimelige kostnader for kunden
- Banken kan ha forretningsmessig og/eller kredittpolitisk interesse i å bruke kundeopplysninger i andre sammenhenger enn den aktuelle kundeavtalen opplysningene er innhentet for, eller i å dele kundeopplysningene med andre selskaper banken eier (helt eller delvis) eller samarbeider med
- En forretningsenhet i banken kan ha forretningsmessig eller kredittpolitisk interesse i å videreformidle opplysninger om kunden som den blir kjent med til en annen forretningsenhet i banken, som det kan være til ulempe for kunden at den andre forretningsenheten legger vekt på i sine vurderinger
- To kunder søker om finansiering til samme prosjekt som de konkurrerer om
- Ulike kunder/kundegrupper opererer i samme marked med sterk konkurranse, og ønsker bedre betingelser enn konkurrentene for å oppnå en konkurransefordel
- Bankens beslutninger i et misligholdt kundeengasjement kan bli påvirket av bankens interesser i andre kundeforhold eller selskaper banken eier (helt eller delvis) eller samarbeider med.

Opplistingen er ikke uttømmende.

5. GENERELLE PRINSIPPER OG TILTAK

Følgende generelle prinsipper for bankens virksomhet legges til grunn for å motvirke og minimere risikoen for interessekonflikter:

Finansforetaksloven og finansavtaleloven inneholder flere bestemmelser som indirekte bidrar til å motvirke interessekonflikter, som organisasjonen skal ha høy bevissthet om. Bestemmelsene er inkorporert i bankens styringsdokumenter, retningslinjer/policyer og saksbehandlingsregler, og supplerer disse retningslinjene:

- Finansforetaksloven har bl.a. bestemmelser om foretakets, ansatte og tillitsvalgtes taushetsplikt, utveksling av kundeopplysninger mellom finansforetak i samme konsern, adgangen til å ha stilling og verv i andre finansforetak eller virksomheter, godtgjørelser fra andre enn banken, krav til interne godtgjørelsesordninger samt lån/garantier til ansatte, tillitsvalgte eller foretak hvor ansatte/tillitsvalgte er styremedlem eller er ansvarlig deltaker.
- Finansavtaleloven stiller bl.a. krav til opplysningsplikt før avtale inngås, vilkår for avtaleendring, forbud mot/vilkår for motregning/tilbakeholdsrett, vilkår for retting av feilføringer, frarådningsplikt ved kredittavtaler og bestemmelser om kausjonsforhold.
- Personopplysningsloven regulerer bankens adgang til å benytte innhentede kundeopplysninger til markedsføringsformål/andre formål

Banken skal være organisert på en slik måte at risikoen for interessekonflikter begrenses til et minimum.

Banken og bankens ansatte skal søke å avdekke interessekonflikter så tidlig i beslutningsprosessen som mulig.

Enkelte kunder/kundegrupper skal ikke usaklig tilgodeses på bekostning av andre kunder/kundegrupper.

Dersom banken har en særinteresse ut over den alminnelige inntjening i den aktuelle saken i strid med kundens interesser, skal kunden opplyses om særinteressen slik at kunden kan foreta et begrunnet valg med hensyn til om kunden likevel ønsker å inngå avtale om etterspurt produkt. Alternativt skal banken avstå fra å påta seg produktleveransen. Hvis interessekonflikten først avdekkes etter at kundeavtale er inngått, skal kundens interesser gå foran bankens interesser.

Hvis det avdekkes interessekonflikter skal ansvarlig for den aktuelle aktiviteten, i samråd med leder, påse at det gjøres vurderinger og treffes beslutning om hvilke tiltak som skal iverksettes for å håndtere interessekonflikten i tråd med disse retningslinjene.

6. SPESIFIKKE TILTAK

I tillegg til de generelle prinsippene har banken fastsatt spesifikke tiltak for å motvirke interessekonflikter:

6.1 Ansattes habilitet og egeninteresser

Ansatte og tillitsvalgte ikke skal delta i behandlingen av saker dersom en har en personlig særinteresse i strid med kundens interesser, jf. etiske retningslinjer punkt 4.

En ansatt eller tillitsvalgte som blir oppmerksom på interessekonflikter mellom et foretak i konsernet og en kunde, eller mellom kunder/kundegrupper, skal melde fra til leder, jf. etiske retningslinjer punkt 4. Banken kan motsette seg at ansatte har lønnet arbeid hos annen arbeidsgiver, og banken skal godkjenne ansattes private næringsvirksomhet og styreverv i forretningsvirksomhet, jf. etiske retningslinjer punkt 8.

6.2 Godtgjøring av ansatte

Godtgjørelsesordningen bygger på godtgjøringsforskriftens hovedformål som bl.a. er å unngå interessekonflikter. Banken benytter kun fastlønn ved avlønning av ansatte, jf. godtgjøringsordningens punkt 3, og banken har ikke bonusordninger. Dette bidrar til å redusere risikoen for interessekonflikter.

6.3 Kundeklager

Ved behandling av kundeklager skal klagerutinen sikre at eventuelle interessekonflikter identifiseres og begrenses, jf. rutine for behandling av kundeklager.

6.4 Informasjonsflyt mellom ulike avdelinger

All kredittbehandling skal bygge på offentlig informasjon, eller informasjon verifisert av kunden. For å kontrollere flyten av ikke-offentlig eller ikke-verifisert informasjon har banken innført ulike informasjonssperrer;

Etiske retningslinjer presiserer at taushetsplikten også gjelder internt overfor ansatte som ikke har behov for informasjonen. Videre at ansatte aldri aktivt skal søke etter opplysninger om kunder, leverandører eller andre ansatte som den ansatte ikke har behov for i arbeidet sitt.

De ulike forretningsområdene sitter i det vesentlige fysisk adskilt, og har separate rapporteringslinjer.

Tilgangen til ulike saksbehandlingssystemer, eller deler av disse, er behovsstyrt.

6.5 Saker til behandling i kredittkomiteen

I saker hvor det er relevant, skal det gå fram av saksdokumentasjonen om det er vurdert om det foreligger en interessekonflikt. Dersom det er identifisert en interessekonflikt skal konflikten beskrives og det skal legges fram forslag til tiltak fore å håndtere interessekonflikten.

6.6 Misligholdte engasjement

Når en kunde misligholder en kredittavtale, eller forventes å ville misligholde en kredittavtale, skal bankens beslutninger knyttet til kundeengasjementet ikke være motivert av andre interesser enn bankens interesser i å få tilbakebetalt den aktuelle kreditten så langt det er mulig og/eller videreføre kundeengasjementet. Beslutninger skal være basert på en kredittfaglig vurdering i henhold til objektive kriterier.

Hvis denne interessen er i konflikt med bankens interesser i andre kundeengasjement eller interessen til andre selskaper banken eier (helt eller delvis) eller samarbeider med, skal ovennevnte prinsipp også legges til grunn ved beslutninger knyttet til disse interessene. Eventuell forskjellsbehandling skal være saklig ut fra den kredittfaglige vurderingen.

6.7 Konkurrerende virksomhet

Opplysninger om kunder som driver virksomhet innen samme forretningsområde som banken, eller et annet selskap som banken eier (helt eller delvis) eller samarbeidet med, skal ikke deles med den aktuelle enheten i banken/selskapet som driver virksomhet innen dette forretningsområdet, uten at kunden spesifikt har samtykket.

Kunde som driver konkurrerende virksomhet skal tilbys like vilkår som andre kunder med sammenlignbar score/kredittverdighet. Bankens beslutninger skal være basert på forretningsmessige og kredittfaglige vurderinger i henhold til objektive kriterier.

6.8 Utvikling av nye produkter

I forbindelse med utviklingen av nye produkter skal det vurderes om det foreligger potensielle interessekonflikter. Hvis det foreligger interessekonflikt, skal produkter ikke godkjennes før det foreligger tilstrekkelig tiltak for å håndtere interessekonfliktene.

6.9 Utkontraktering

Ved utkontraktering av oppgaver til andre foretak i konsernet, eller til foretak utenfor konsernet, skal det alltid gjøres en vurdering av om det kan oppstå interessekonflikter i forbindelse med utkontraktering, og hvordan disse kan motvirkes. Dersom tiltak for å motvirke interessekonflikter ikke lar seg etablere, skal utkontraktering ikke foretas.

6.10 Samtykke til elektronisk markedsføring og deling

Banken innhenter samtykker fra kunder i henhold til standardiserte formuleringer i SpareBank 1-alliansen:

- Samtykke til elektronisk markedsføring i henhold til markedsføringsloven § 15 for å kunne markedsføre, gi råd og tilbud digitalt på tvers mellom banken og andre selskaper banken eier eller produktselskapene i SpareBank 1-alliansen
- Samtykke til deling av dybde/transaksjonsopplysninger mellom ovennevnte selskaper til andre formål, for å benytte og sammenstille opplysningene til å tilpasse råd og tilbud.

7. ANSVAR, DOKUMENTASJON OG LØPENDE KONTROLL

Den enkelte ansatte har ansvar for daglig etterlevelse. Herunder har ansvarlige ansatt for en kunde ansvar for å gjøre en vurdering av om det foreligger en interessekonflikt før beslutning treffes. Dersom interessekonflikt foreligger skal den ansatte følge den prosess retningslinjene eller andre aktuelle retningslinjer/rutiner fastsetter. Interessekonflikten og utførte tiltak skal registreres i Betr.

Konsernsjef har ansvaret for at banken har tilfredsstillende retningslinjer for håndtering av interessekonflikter. Den enkelte divisjonsdirektør/konserndirektør er ansvarlig for at retningslinjene gjennomføres og overholdes i den daglige virksomheten i eget forretningsområde.

Ansvaret inkluderer løpende kontroll av om det foreligger forhold som kan medføre mulige interessekonflikter, herunder om retningslinjene er tilstrekkelige for å forhindre risiko for interessekonflikter. Dersom retningslinjene ikke anses tilstrekkelige, skal beslutninger som er nødvendige for at banken skal opptre i samsvar med god forretningsskikk treffes.

Compliance er ansvarlig for å gjennomføre uavhengig kontroll av at retningslinjene overholdes. Eventuelle brudd på retningslinjene skal dokumenteres skriftlig i Betr.